

treedt naast de onnavolgbare techniek de eigen visie van den kunstenaar op den voorgrond. Moest hij zich daar vereenzelvigen met anderen, hier is hij vrij. Die eigen opvatting laat zich nog niet geheel kennen in wat, eigenaardig genoeg, tot de schoonste uitingen der Hollandsche lithografie van vroeger of later tijd behoort, zijn reeks portretten. Het is zeker oorspronkelijk werk in dien zin, dat het niet naar den arbeid van anderen gemaakt werd, maar wel moet men tot zijn verwondering bemerken, dat aan de meeste dezer beeltenissen, zoo niet aan alle, instee van dat ze naar het leven gemaakt zijn, fotografieën ten grondslag liggen. Zulks lijkt niet onbedenklijk en, waar het een in dien tijd veelvuldig gevolgde gewoonte was, mocht het zeker gelden als de voorbode van het spoedig en onafwendbaar verval der steenteekening als artistiek middel van uiting, doch dit welkend leven heeft niettemin in Allebé's portretten nog enkele van haar schoonste bloeisels voortgebracht. Fier en onbereikbaar staat het beste van dit werk uit boven wat de tijdgenoot op gelijke wijze maakte. De hoogste aspiraties der Hoffmeesters, der Ehnles en wie er meer portret teekenden, leek te wezen: zoo verbluffend mogelijk het uiterlijk van de foto nabij te komen. Doch de rijke persoonlijkheid van Allebé, die zoo velerlei opnieuw kon bezielen, gaf hier aan het doode een leven, dat in zijn tinteling wel de volkomen overwinning is op de verstarring, zijn voorbeeld immer eigen. De eerste proeven dateeren reeds van 1855. Men kan ze buiten beschouwing laten, wat ze ook aan belofte inhouden, waar hij in '58 reeds van een geheel eigen voortreffelijkheid is, in den kop van den schilder Van Erven Dorens, die in ons land vergeefs haar gelijke zocht. Parijs, waar hij toen was en waar hij in het Louvre de oude meesters interpreteerde, moet hem een congeniale omgeving zijn geweest, die sluimerende vermogens wakker riep. Al is de opvatting niet van hem — zijn voorbeeld was het zelfportret van den afgebeelde — zonder dien snellen geestelijken groei, die even plotseling en volledig kan zijn als de lichamelijke in een voorafgaand levensstadium, zou hij niet zoo gevoelig, in zijn weken schemer als uit schaduwen geboren, dezen kop hebben neergezet. Wel snel was dit wassen, want slechts twee jaar daarna maakt hij, wat als het chef d'oeuvre van zijn portretkunst gelden mag, de beeltenis van Van Santen Kolff. „Naar een daguerriotype” zegt een eigenhandig opschrift op een der exemplaren. Niet anders dan het, welke van zijn tijdgenooten ook, zou doen; maar hoe ver van hun mergloos en onbezield copieeren, hoe ver van hun onverdraaglijke gladheid. Het blad, zooals het er ligt, heeft vermoedelijk van de foto het verbazingwekkend gave van de plastische uitbeelding, maar het leven der oogen, den wat spotziken trek om den mond, het weeke van de plooiende huid, waaronder men toch weder het vaste vleesch en de stugge beenderen voelt, kan de foto hem niet met die expressiviteit